

Кваліфікована аграрна освіта – запорука успішного розвитку органічного виробництва

Соняшник сорту "Прометей".

Органічне виробництво сільськогосподарської продукції щороку набуває дедалі більшої актуальності як в усьому світі, так і в Україні. Зокрема, збільшується чисельність виробників, розширюються площі сільськогосподарських угідь, що мають статус "органічних", зростають обсяги виробництва та продажу органічної продукції, урізноманітнюється її асортимент тощо. Однак в Україні існує ще чимало перепон для активного розвитку цієї перспективної галузі сільгоспвиробництва. Про деякі з них варто розповісти дещо докладніше.

З-поміж істотних проблем чи не найголовнішою є те, що в Україні відсутня нормативно-правова база щодо органічного сільського господарства, а це не лише не стимулює виробників традиційної продукції до переходу на органічне виробництво, а й гальмує розвиток тих органічних господарств, які вже функціонують.

Відсутність чіткої державної політики також негативно впливає на забезпечення органічного агровиробництва

кваліфікованими кадрами. Нині підготовка фахівців із цього напрямку здійснюється лише в кількох аграрних навчальних закладах. Зокрема, в Іллінецькому державному аграрному коледжі впроваджено спеціалізацію "Виробництво органічної продукції" як елемент варіативної частини навчального плану для технологічних спеціальностей. У Національному університеті біоресурсів та природокористування України введені магістерські програми "Органічне землеробство" і "Теоретичне обґрунтування та розробка системи енергоощадного екологічного землеробства в Україні". При Полтавській державній аграрній академії створено Центр органічного землеробства "Полтава-органік" на базі ПП "Агроекологія".

Однак, в Україні відсутні аграрні навчальні заклади, які б поєднували виробництво органічної сільськогосподарської продукції та підготовку висококваліфікованих спеціалістів для нього.

Враховуючи вищезазначене, з метою реалізації Програми інноваційно-інвестиційних проектів "Інтеграція аграрної освіти, науки, виробництва" на 2011–2017 рр. та підвищення екологічного іміджу України ректоратом Миколаївського державного аграрного університету (МДАУ) було прийнято рішення щодо впровадження органічного виробництва сільськогосподарської продукції шляхом сертифікації земель Навчально-науково-практичного центру університету (ННПЦ).

Щоб отримати докладнішу інформацію про проект "Сертифікація органічних земель в ННПЦ МДАУ" та подальші плани, ми звернулися до керівника цього інноваційно-інвестиційного проекту, директора Наукового інституту інноваційних технологій та змісту аграрної освіти МДАУ, д.е.н., доцента Сіренко Наталії Миколаївни.

– Шановна Наталю Миколаївно, розкажіть, будь ласка, що було головною причиною для впровадження органічного агровиробництва на базі ННПЦ?

– Наші дослідження показали, що вироб-

Овес сорту "Соломон".

ництво органічної сільськогосподарської продукції в Україні є перспективним напрямом для фермерських господарств, оскільки вітчизняний ринок цієї продукції сьогодні становить понад 2 млрд. євро і має стабільну динаміку до зростання. Однак, для нашого університету головними чинниками реалізації інноваційно-інвестиційного проекту "Органічне сільськогосподарське виробництво" слугували позитивний вплив на стан ґрунтів, природна родючість яких щороку зменшується, та висока якість продукції, що відповідає загальній стратегії Миколаївського державного аграрного університету щодо забезпечення повноцінним і здоровим харчуванням студентів, співробітників та мешканців області.

– А як розпочинався інноваційно-інвестиційний проект "Органічне сільськогосподарське виробництво"?

– За ініціатииви молодих науковців Миколаївського державного аграрного університету було проведено маркетингове дослідження щодо ставлення споживачів до органічної продукції спочатку в межах Миколаївської області, а потім і в Україні через глобальну мережу Інтернет. За його результатами понад 88% опитаних респондентів позитивно ставляться до цієї продукції, а понад 42% – готові витратити на неї стільки коштів, скільки буде потрібно для повноцінного харчування.

Згодом університет брав участь у різноманітних науково-практичних конференціях та семінарах у Полтаві, Одесі, Києві, Вінниці. Це допомогло налагодити контакт із виробниками органічної продукції, представниками сертифікуючої компанії, незалежними консультантами, іншими аграрними навчальними закладами тощо. Оцінивши можливості університету з розвитку органічного агровиробництва, у липні 2011 року ректорат організував ознайомчі поїздки на сільськогосподарські землі ННПЦ Миколаївського державного аграрного університету Олексія Качковського (незалежного консультанта з органічного виробництва з дев'ятирічним досвідом), Мартіна Ліхтенхана (представника FiBL) та Івана Гаврана (інспектора ТОВ "Органік Стандарт"), під час яких було визначено напрями подальшої співпраці в органічному виробництві.

Наприкінці вересня 2011 р. університет уклав контракт з ТОВ "Органік Стандарт". Сьогодні вже завершено інспекційні роботи на 445,8 га сільськогосподарських земель ННПЦ Миколаївського державного аграрного університету. Проведення сертифікаційних робіт плануємо завершити у березні 2012 року.

– Як відомо, у житті все гладко не буває, тим більше, коли мова йде про започаткування нових задумів, ідей. Розкажіть, чи були якісь проблеми, які перешкождали впровадженню вашого проекту і в майбутньому можуть негативно вплинути на його реалізацію?

Пшениця озима сорту "Донецька".

– Як уже зазначалося, такий перспективний вид агровиробництва сьогодні почувається невпевнено на сільськогосподарському ринку, оскільки відсутня відповідна нормативно-правова база. Окрім того, Миколаївський державний аграрний університет як вищий навчальний заклад, науково-дослідна установа і виробник сільськогосподарської продукції не має статусу сільськогосподарського виробника, що не дозволяє використовувати відповідні пільги з метою розвитку агровиробництва.

– Яким чином Миколаївський державний аграрний університет планує зменшити ці негативні наслідки або запобігти їм узагалі?

– Органічне агровиробництво на базі ННПЦ Миколаївського державного аграрного університету входить до Програми інноваційно-інвестиційних проектів "Інтеграція аграрної освіти, науки, виробництва" на 2011–2017 рр., до якої входить ще 18 проектів з рослинництва, тваринництва та енергозбереження на суму понад 86 млн. грн. При цьому значну частину продукції власного виробництва плануємо реалізовувати у Торговельному домі Миколаївського державного аграрного університету. Також додатково використовуватимемо лабораторії з визначення ГМО, якості молока, м'яса та м'ясо-молочної продукції для інших суб'єктів господарювання (виробників, сертифікуючих компаній тощо).

– Сподіваюся, що ви не зупинятиметеся на досягнутому, а, навпаки, на основі передових технологій розроблятимете перспективні проекти та надаватимете різноманітні послуги високої якості. Які проекти в майбутньому планує реалізувати університет щодо органічного виробництва?

– Наш університет планує: як навчальний заклад – впровадити навчання органічному землеробству шляхом долучення біомодуля у вигляді спеціалізації до існуючих спеціальностей; як науково-дослідна установа – відпрацювати схему органічного виробництва в умовах південного Степу України; як виробник сільськогосподарської продукції – збільшити площі органічних сільськогосподарських земель та обсяги

виробництва органічної продукції.

Все це також дасть змогу університету надавати консультаційну та супровідну допомогу фермерським господарствам, які вже виготовляють органічну продукцію або знаходяться на етапі переходу. У зв'язку з цим зазначимо, що Миколаївський державний аграрний університет здійснює дорадчу діяльність і входить до кластеру "Зелена економіка", що дає змогу об'єднати виробників органічної та екологічно чистої сільськогосподарської продукції з метою консультування та співпраці з реалізації виробленої продукції.

– Нині чимало виробників сільськогосподарської продукції та керівників аграрних навчальних закладів внаслідок різних об'єктивних і суб'єктивних причин ще не наважуються впроваджувати органічне виробництво. Щоб Ви могли порекомендувати аграріям та науковцям?

– Чи не найголовніше – не залишатися осторонь нових перспективних тенденцій у виробництві, освіті та науці і бути при цьому неупередженими, чесними, справедливими. А ще надзвичайно шанобливо і дуже дбайливо ставитися до навколишнього світу – нашого спільного середовища як з-поміж самих людей, так і до інших живих організмів.

– Шановна Наталю Миколаївно, щиро дякуємо Вам за змістовну й цікаву розмову та докладні відповіді на наші запитання. Бажаємо успіхів у здійсненні планів та невпинного творчого зростання!

– У свою чергу, я також хотіла б подякувати редакції журналу "Дім, сад, город" за надану можливість та вагомий внесок у пропагуванні органічного агровиробництва в Україні. Від імені ректорату Миколаївського державного аграрного університету, всього колективу викладачів і студентів хочу побажати читачам журналу, а також усім вітчизняним виробникам сільськогосподарської продукції та аграрним навчальним закладам активніше долучатися до органічного руху, відновлюючи славу нашої неньки-України, як житниці не лише всієї Європи, а й усього світу.

Розмову вела **Т.О. Чайка**,
фахівець I категорії
Миколаївського державного
аграрного університету

Консультує спеціаліст

Чи шкідливий препарат Престиж?

Про позитивні якості препарату Престиж для обробки картоплі нам відомо – самі перевіряли. Та які негативні наслідки можуть бути від його використання, як уберегтися від них?

О. П. Скоркіна,
Кобеляцький р-н,
Полтавська обл.

У попередніх номерах журналу вже не раз розповідали про цей препарат. Фірма-виробник навіть малювала схему, де вказувала, що він пересувається із сокорухом по органах рослини, інтоксикуючи їх, а донизу, куди ростуть столони, на кінцях яких формуються бульби, – ні. Тому для картоплі він вважається безпечним і для нього навіть не встановлено терміни очікування: вже на 40–45-й день його залишків у продукції не знаходять.

Інша річ – для інших пасльонових (баклажани і помідори), якщо занурювати їх у Престиж корінням. Тоді разом із сокорухом препарат потрапить до плодів.

Рекомендовано купувати Престиж лише у мережі магазинів "Зелений світ", адже до 50% цього препарату – фальсифікат (це також небезпечно). Під час роботи з ним слід дотримуватися загальновідомих заходів безпеки: обприскувати бульби у гумових рукавицях (одноразові і дешеві часто під час знімання рвуться), промити обприскувач від решток розчину, упаковку та плівку не кидати, де завгодно.

Не викидайте оброблені бульби до відра, краще класти їх у лунку безпосередньо з плівки. До початку роботи відрегулюйте обприскувач. Часто замість нього беруть прості пульверизатори, розпилу від яких вистачає лише на кілька разів. Потім вони перестають давати аерозолі, а розчин стікає по руках. Навіть знявши рукавиці, ретельно вимийте руки з милом.

Отруєння бувають гострими і хронічними. Особливо небезпечні другі. Оскільки Престиж є препаратом системної дії, він уражує не лише місце, на яке потрапив, а й діє на центральну нервову систему. Тому дотримуйтеся усіх заходів безпеки, навіть для такого малотоксичного препарату.

Ю.В. Слепцов

Шановні наші читачі!

Оголошення на сторінках нашого журналу платні. Якщо ви бажаєте розмістити свої оголошення, вам потрібно переказати на розрахунковий рахунок № 26006000021176 у ПАТ "Укрсоцбанк", м. Київ, МФО 300023, код 25662848 по 3,00 грн. за кожне слово, враховуючи адресу, прізвище і телефони та рекомендованим листом надіслати текст оголошення і квитанцію про оплату на адресу редакції. Коли ви самостійно рахуєте свій текст, будь-ласка, враховуйте всі слова і знаки більше двох; номер телефону – як три слова.

До чергового номера включаються ті оголошення, що надійшли за місяць до випуску журналу. Всі тексти оголошень здаються до друку до 1-го числа кожного місяця.

Адреса редакції:
вул. Заболотного, 19,
м. Київ-680, 03680, МСП-680.